

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 21.

V Celovcu 2. decembra 1869.

Leto I.

Dvojna solza.

I.

Poleg samotne dolinice na prijaznem z visokimi lipami obraščenem griču na Gorenskem stojé še dandanašnji razvaline starega grada. Med podrtimi stenami, kjer si zdaj divji ptiči gnjezda delajo, bivala je pred mnogo leti oddaljena od posvetnega hrupa, zlahtna gospoda. Pobožni stariši so imeli edinega sina, kterega so zavoljo svete miroljubnosti imenovali: „Mirkota“. Koj pri rojstvu ga je zlahtna grofinja obljubila Bogu; upala je, da bo sinček kedaj pobožen mašnik, kateri bi jej bil v starih letih v tolažbo, kajti vsakdanja skušnja je učila grofinjo, da v tem stanu človek najlaglje skrbi za dušni in telesni blagor, vedela je pa tudi, da na Slovenskem priprosti ljudje ne poznajo družega gospoda, kakor gg. duhovnike, da posvetna gospoda v njih očeh ne velja dosti. Da bi se pa to toliko bolj gotovo zgodilo, skrbeli so pridni stariši najpoprej, da bi se njih edini rejenček izredil v kerščanskej pobožnosti, v strahu božjem. Preskrbeli so mu torej zanesljivega in pobožnega učenika, kteremu so Mirkota v izrejo zaupali.

A žalibog, Mirko ni bil v vsakej reči z reditelji enih misli. Materina želja, da bi postal mašnik, ni mu bila celo nič po volji, ker so mu prvič prigovarjali prijatelji, da naj gre ž njimi na vseučilišče, ali pa da naj doma ostane, kar bi bilo še najbolj pametno, ker bi bil grajšček; drugič, ker sam na sebi ni mogel najti tistih lastnosti, ki bi ga za pobožnega duhovna pripravnega in pristojnega delale. — Sicer je pa Mirko vedno delal pobožne sklepe, ktere je pa le malokrat spolnil; njegovo srce je bilo pa tudi polno napak, ktere niso samo njemu prizadevale veliko muk in težav, ampak tudi starišem in učeniku dosti neprilik. Stariše in učenike je sicer zelo ljubil, vendar je tudi igre nad vse cenil. Dal bi bil za nje svoje življenje. Njegova duša je bega a med čednostjo in strastjo, ker bil je vedno dobrih misli, nikoli pa trdnega sklepa. Vsi, ki so Mirkota ljubili, točili so dostikrat briske solze, kajti izgubili so vse upanje, da bi se mladi plemenitaž še kedaj poboljšal. Mati, dobra, za-nj veliko predobra mati, bila je kmalo rešena tug in skrbi. Umrla je, ter se preselila iz doline solz v zlato domačijo, kjer ni trpljenja in žalosti več. Krvavega srca je Mirko objokoval prezgodnjo smrt svoje mile mamice. Begal je ves potrt okoli, ter delal trdne sklepe poboljšanja, kajti vest ga je pekla enako glodajočemu črvu, ter mu očitala, da je prizadel materi dosti grenkih ur, ter jej prikrajšal življenje za marsikako leto. Obiskoval je vsako jutro njeno prezgodaj z zelenim mahom obraščeno gomilo poleg kapelice pod gričem. Padel je vsakokrat na hladno gomilico, ter točil solze, da so premočile zemljo, in predrle do materinega srca. Njegova žalost je bila še veliko večja, ko vidi poleg materine gomile tudi očetovo jamo, katero si je dal občutljivi grof sam

napraviti, dobro vedé, da njegovo mehko srce ne bo moglo dolgo prenašati prevelike žalosti zaradi prerano izgubljene zaročnice, ampak da bode kmalo prišel čas, ko se jej bo pridružil v črnej zemlji.

Pa glej, Mirkovo obiskovanje materine gomile je trajalo le tri tedne. Divje fantazije so kmalo spodrinile vse mile občutke, in vnovič so se črne misli poželjivosti jele vlačiti po njegovem sre. Zopet je bila huda borba med čednostjo in hudobijo, a žalibog tudi zdaj se je morala umekniti čednost, in zopet posadi strast svoj sedež v zlahtno srce. Poprejšnja žalost je polagoma zapustila vse njegove misli in želje. Popolnoma je pozabil materinih opominov na smrtnej postelji in pozabil vročih solz, ki jih je točil na gomili. In tako ni obrodila prva solza nič boljega sadu od poprejšnjega življenja.

II.

Skrbni učenik, kateri je podučeval nekdanj tudi Mirkotovega očeta, čul je po materinej smrti še bolj pazljivo nad brezuzdanim mladenčcem, kó poprej. Opo-minjal ga je sivi starček, da štete so že tudi očetove ure, da kmalo se bode preselil k materi, da jej ne bo mogel nič veselega povedati o sinu, ako se ne obrne na boljšo pot. A vse prošnje, vsi opomini so bili bob v steno. Mirkovo srce je bilo popačeno, grozno popačeno. Učeniški opomini so se mu zdeli prazne domišljije; sklenil je torej zapustiti očetov grad in svojo domovino, ter se preseliti na Nemško, kjer so bili tudi nekteri njegovih prijateljev. Kar je sklenil, je tudi storil. Ni ga zadrževala ljubezen do predrage slovenske domovine, ne nježna ljubav do bolehnega očeta, ampak zapustil je hladni zrak Triglava, zapustil bistre gorenske vode, ter se podal iz prijaznih slovenskih gajev v tuje neprijazne kraje. Misлил si je, če mi ne dopade ondi, saj morem domú priti, domá imam še vedno skrbnega očeta.

Grof je bil milega srca, občutljiv in pobožen, a bolehen in premehak za razuzdanega sina. Komaj je pretrpel smrt svoje zveste zaročnice; žalosti mu je hotelo srce počiti. Vsaka steza, kjer je nekdanj hodila, vsaka cvetka na vrtu spominjala ga je na pobožno dušo. Tudi on je hodil na njeno gomilo, pa bil je stanovitniši, ko Mirko; klečal je vsak dan na hladnej zemlji, ktera je pokrivala njeno obličje. Drugej ranjeno srce ni našlo tolažbe, kot na omenjenem kraju. V večernem mraku pa je sedel na klopi pred gradom, ter v eno mer zrl na kraj, kjer je bil pokopan pod črno zemljo njegov najdraži biser, njegovo upanje in nada. Kolikor hitreje se je približevala žalostna jesen, toliko žalostniše mu je pribajalo srce. Le malo ali celo nič ni vžival sladkih ur. Hodil je prepaden in tužen. Sicer velja pregovor, da pelin se meša z medom in da žalostne ure se vrsté z veselimi trenotki; a pri ubozem grofu je bilo ravno narobe: mešal se mu je pelin s pelinom in žalostne ure so se vrstile s tužnimi trenotki.

Kakor zelo ga je trla žalost zaradi zgubljenega družice, vendar mu ni nič bolj težav in solz prizadevalo obnašanje popačenega sina.

Z jesenjo je prišel tudi dan sv. Terezije. Druga leta je bilo vse živo v gradu. Prihajali so gostje iz bližnjih in daljnih krajev, ter so ta dan, — dan godu premile grajske gospe, — prav slovesno in veselo preživeli; a letos, — letos je bilo vse tiho in tužno, le pavovo vpitje je odmevalo med grajskim zidovjem. Ta dan so se grofu zopet obnovile rane v že poprej krvavem srcu. Tako milih občutkov je bil, da ni mogel prenesti silnega spomina na zgubljeno ženo. Čeravno so skušali prijatelji in zlahtniki mu z veselnicami in pojedina mi skrbi in žalost malo iz misli pregnati, vendar se mu niso mogle zaceliti tako globoko vsekane srčne rane, temveč prihajale so vedno huje, in legel je kmalo na smrtno posteljo. Dan za dnevom bolj hira, in vsi zdravniki so izgubili upanje, da bi bolnik še katerikrat posteljo zapustil.

Za brezmišljenega Mirkota, kateri se je med tem časom popolnoma vdal posvetnemu življenju, ter od veselice do veselice letal, prično se zopet žalostni dnevi. Brž ko so zdravniki nad očetovim zdravjem obupali, pokliče ga skrbni učenik, kateri je med tem časom tolažil bolnega očeta, zopet domú. Kod je med tem časom bodil, morda je sam komaj vedel; taval je pri svitem solncu v črnem mraku. Ko Mirko domú pride in izve, da za očetovo bolezen ni več zdravila, ni se ganil več iz grada, sedel je v neke nasprotni sobi, ter čakal ves skesan očetove osode. V očetovo sobo si ni upal poslušati je ginjenega srca, kaj govore ljudje pri bolniku, kedaj mu bodo oči zatisnili, še poprej pa njegova pred-inj zahtevali. Ko so njegove misli med taci občutki plavale, jel je že mrtvaški pot zalivati očetovo čelo; pokličejo ga torej nazoči na očetovo prošnjo k postelji, da vzame slovó od njega, da dobi odpustčanje, da poljubi zadnjikrat čelo njegovo, kterega ne bo nikdar več poljubil niti videl. Oče mu podá velo roko v znamenje ljubezni, ne pa v znamenje upanja, da bi se Mirko kedaj popoljšal. Reče mu le: „Ljubi Mirko, edini moj sin, spokori se! popoljšaj se! — ali nikar mi ne obljubi! Hodi rad k službi božje, spominjaj se pri sv. maši svoje mile mamice, spominjaj se pa tudi“ — jezik mu zastane, vsi udi jamejo omagovati — hotel je reči: „spominjaj se pa tudi mene, ki sem tako očetovsko za-te skrbel, kterega si me pa brez tolažbe, brez upa umreti pustil.“ —

Pri teh besedah se zgrudi Mirko na tla, enak je bil človeku, ki ga zadene mertvud. Srce se mu krči, ko vidi svojega očeta umirati. Sram mu pokriva obraz, ne upa si nikamor pogledati. Ko se čez nekaj trenutkov zopet zavé, sliši pobožnega učenika očetu govoriti: „Zvesti angel varh naj te popelje v kraj veselja, pobožni človek, ubogljivi učenec. Spremljajo naj te v raj tvoja dobra dela; vse čednosti in trdni sklepi, ktere si vedno natanko spolnoval, stojé naj ti na strani. Ne zabi pa tudi unkraj svojega Mirkota, — da se bo popoljšal, tega sem jaz porok.“ — „Ti pa Mirko! — proti njemu se obrni, — ti pa prosí tukaj predobrega očeta odpustčanja in zadnjega blagoslova.“ Ni se še brezupni Mirko sklonil, ni še dovršil naloge, ni spolnil dolžnosti, in glej! že je ugasnila luč življenja v očetovem srcu, in zletel je beli golobček iz njegovega trupla proti velikim nebesom. —

„O nesrečni sin!“ reče učenik, „o ubogi Mirko! kolikokrat si razžalil blaženega očeta, in zdaj si ga

pustil brez tolažbe, brez upanja in náde skleniti! ti si zdaj najnesrečniš človek na svetu.“ —

Te besede so bile ostre pušice Mirkotovemu srcu. Zakril si je obraz, letel iz očetove hiše, ter begal po temnej goščavi. Tužni glasovi zvonov, ki naznanjajo okolici smrt premilega njegovega očeta, spremljajo mu težke stopinje. Ni se imel kam obrniti. In kako bi bil mogel tudi mirovati? kajti vest mu očita, da je morilec svojih starišev. V svojej brezupnosti se je podal k materinej gomili pod šibko vrbo. Pa glej! ko je bil zadnjikrat ondi, bila je za očeta narejena jama še prazna, a zdaj — zdaj bila je že narejena črna gomila iz nove prsti čez očetovo truplo. Revni Mirko je begal tako dolgo, da so med tem časom že zagrebli očetovo truplo. —

Kaj je pri tej priči občutilo Mirkotovo srce, ne da se popisati; to občutiti more le tužno srce. Očetove gomile se ni upal dotakniti, kajti bal se je maščevanja iz neba, da ga je pustil brez tolažbe v hudih stiskah in mukah umreti. Padel je torej čez gomilo materino, objel je hladno zemljo, ter jo poljuboval, kakor bi hotel ogreti materine kosti. Oh, kako rad bi bil objel tudi odejo očetovo, pa nekaj čeznatornega mu je branilo k njegovaj gomili. Svitle solze, srebrenim biserom enake, kapljale so iz njegovih oči, ko se spomni, da je tiste solze, ki jih je točil po materinej smrti na gomili, tako kmalo pozabil, da je napravljaj očetu namesto veselja le vedno tugo in skrb, tako dolgo, da ga je spravil k materi pod zemljo. Britke so bile Mirkotove prve solze, ali bile so vendar še veliko bolj britke druge, kajti prvokrat je objokoval samo mater; zdaj objokuje smrt materino in očetovo.

III.

Rumeno solnce je že utonilo za goro, le enkrat se še ozré na zemeljski krog gorenskimi snežnikom v slovó, ter zapusti nam le še ognjeno-barvano zarjo, ktera se pa tudi kmalo zalije v temni večerni mrak, ki se razprostira čez gor in dol na gorensko okolico.

Vseh teh sprememb v natori naš revni Mirko ni celo nič zapazil. Še-le ko se iz tužnih sanj zdrami, vidi, da leži na novej očetovej gomili, in tega si ni mogel drugače misliti, kakor da ga je potegnila tje živa očetova ljubezen, da bi trohnele kosti objele iz njegove jame spokornega Mirkota. Ko se Mirko skloni, vglada, kako izhajajo v sivem mraku izpod goščave na veličastnem nebu svitle zvezdice. Zdi se mu, da gledajo iz teh lučic ranjki stariši v dolino solz na svojega nekdanj brezbožnega, — a zdaj objokanega in skesanega sina. Ginjenega srca sklene torej Mirko roke, ter zdihuje klečé na očetovej gomili: „O oče, o mati! — dolgo ne more dalje govoriti, — o predobri stariši! tukaj na vaših gomilah leži vaš revni otrok, ter vam prisega — — — da, da, pobožne duše, popoljšal se bom; vzemite me le za vašega otroka. O da bi mi mogli dati znamnje, da me slišite! —“

Hladni veterček zapihljá; vsa narava se zaziblje v svetej tihej večernej pobožnosti; drevesca po gozdu rahlo pripogonejo svoje vršičke; našemu Mirkotu se zdi, da mu hočejo reči: „Da, vslišan si.“

Dosti bolj mirnega srca je šel Mirko na očetov dom, kot je šel pred nekoliko dnevi od doma. Lepo število pomladanskih večerov sta s prijaznim učenikom še v gradu, kterega je grof sinu zapustil, preživela, pa nobenega nista zamudila, da ne bi bila obiskala gomile

plemenitih starišev. Točil je posebno Mirko vsakikrat britke solze na mestu, kjer je objokoval materino in očetovo smrt. Prvej in drugej solzi je prideval vsakdanje.

Tudi učenikove nazočnosti se ni dolgo razveseljeval, zapel mu je kmalo mrtvaški zvon in šel je za prijaznimi stariši Mirkotovimi v raj. Mirko pa se je resnično poboljšal in bil potem velik dobronik vsej okolici. Vendar si je bil za celo življenje nakopal — kesanje, da ni drugač živel v mladosti, da ni veselja delal preljubeznjivim starišem!

Predno pa sklenem današnjo povest, vprašam vas mladi ljudje: „Ali imate še dobre stariše, katerim ste tolažbe in upanja dolžni?“ Če jih še niste izgubili, opominjam vas z vašo vestjo, da pride kmalo dan, ko jih ne bote več videli pri sebi, ko bote morebiti žalostnega glasa izdihovali: „Oh, ljubili so me najbolj, — in jaz sem jih pustil umreti brez upanja, brez nade in tolažbe; bil sem njih zadnja skrb in tuga“. — Toda ravnajte tako, da vam ostane ravno nasprotni veseli glas na vesti, potem blagor vašim starišem in — blagor vam!

D- v-r.

Vrelec Savice.

Grem visoko pit Savico,
Lepih pesem hladni vir,
Mojstra pevcev na zdravico
Naj mi teče ta požir!
V. Vodnik.

Bohinska dolina je na Gorenškem, blizu goriške meje. Gola peč, koja se je že v sivi starosti od bližnjega Grintovca odveznila in v dolino pogreznila, loči jo v dva kraja, gornji proti večeru je skorej poldrugo uro, spodnji proti jutru pa dobri dve uri dolg, in pol ure širok. Akoravno oba kraja doline mnogotere naravne lepote čez leto obrodita, vendar je gornji imenitniši in prijetniši, ki ga krasno jezero, eno uro dolgo, in skorej ravno tako široko, ko cela dolina, lepotiči.

Ko se popotnik že jezera nagleda in po njem morda že celo uro proti večeru pelje, dospè naenkrat v tesni kraj žive in gole skale, kjer se vidi tista voda, ki v bohinsko jezero doteka. Tukaj, ravno tukaj popotnika groza obide, večna stena živih peči, akoravno ni tako velika in jaka kot Herkulovi stebri, vendar mu naprej iti ne dá, tu ostrmi in se po steni ozira, ki je nad štirideset sežnjev visoka, v kateri zapazi luknjo, iz ktere se voda poleti, včasih tudi pozimi z največjo močjo vali, tako, da se bobnenje in šumenje čez dve uri hođa sliši.

Od kod priteka voda? Morda si je iz družih visočjih jezer struge pod zemljo izjedla, po katerih se penasta iz luknje z neizrečeno močjo vali, ktere slap krog in krog bobni. Po ravno tem potu gredé, prideš do kotla, ki je z živo kamnato steno obdan, kjer se popotnik po raznih podobah minljivost posvetnih reči spoznavati učí. — Odveznjene čerí in pečine so še zdaj groza in strah nekdanjega posipa. — Polomljeno ali s korenino podrto drevje leži semtertje, in se z gnjilobo in trohno bo brati. —

Tu in tam sabenkajo še po samem drevesa, enaka zalostnim in zapuščenim starčkom, ki pred pokončanjem obvarovana stojé na samotnih in pustih krajih. — Še celó divjačini je ta kraj strašen in pust; samo divja

koza se ga drži, za ktero se marsikteri lovec včasih v silno nevarnost podá, kakor se od cesarja Maksa bere, ki je bil leta 1519. na Tirolskem na sv. Martina steni v grozne pečine zašel, iz katerih je bil še le tretji dan čudoma rešen. Le malokdaj se sliši, da bi se simo kaka druga zver priklatila. Samo morskih ptičev, katerim Bohinci hudourniki pravijo, se vidi ob času hude ure, piša in viharja po kotlu letati, okrog ktereга ni ničesar drugega, kot gole skale in žive čerí, ktere mimo gredočim smrt in pokončanje grozé. Pa tudi tukaj je pot v kotel z visoko skalo zaprt, ki ima le na enem kraju razpoko, skozi ktero se po nastavljenih goleh v dno priti dá.

V tem dnu je osmero jezer večih ali manjših, čvetero proti polnoči, čvetero pa proti večeru, ki so večidel sklenjena eno z drugim po vrhu ali pa pod zemljo. In voda teče po tem kraju od polnoči proti jutru, skoz vsa jezera, iz zadnjega jo pa jarek požira, teče en čas po podzemeljski strugi, in poslednjič se skoz gori imenovano luknjo „Savica“ po imenu valí, in v bohinsko jezero dere. V hudi zimi ta luknja po navadi zamrzne, in ostane tako dolgo zamrznjena, dokler jame proti pomladi drevje pokati in brst poganjati, zdaj se led s takim pokom razpoči, kakor da bi s topom ustrelil, in ž nje se voda valí, pení, z neizrečeno močjo kipi in po skalovji razgraja in grom izmed peči bobni in v globoko dno čez goličave k globokim tlam šumi. Tu se pač vidi, kako se z ledom bistra in šumeča Savica čez sivo pečevje valí in jaderna po živi skali proti strmim tlom grmí tak, da bi skor rekel, da se groma in šumenja vsi kraji jezerskih rid tresejo. Kdor se predrzne in po živi skali spusti, po kateri bistra Savica bobni, gotovo bo vse bolj natanko videl, kar moje pero popisati ne vtrpi. — Mislil si bo, da je na Avernovem viru! —

J. Kosmač.

Smrt — začetek življenja.

Srečen, kdor se mirno tje ozira,
Kjer kreposti venec zelení,
Kjer mogočnost Božja pot odpira
Zvoljenim do rajske večnosti.

Srečen, kogar srce se vzdiguje,
Kedar gleda v sinje gor nebó.
In če ojštro sodbo premišluje,
Več trepet ne straši ga pred njo.

V jami že Očeta ogleduje,
Kteri na prestolu tam sedi
In trpinom slabi stan zljajšuje,
Mir in srečo večno jim deli.

In smehljaje sprejme sporočilo,
Ki žugaje drugim bliža se,
Njemu smrt je dano tolažilo,
Oh, začetek zdaj življenja je!

„Srečen tamkaj živel bom veselo!“
Reče, — tiho sklene zdaj roké;
„Tam le našel duši bom deželo,
Rad zato potujem nad zvezdó!“

Kaj svetá bogati so zakladi!
Proti sreči, ktero Bog ima,
Radost rajska večne je spomladi,
Ktere tukaj človek ne pozna.

Vera trdna dá mi moč pri jami,
Prazen tukaj vročih solz je jok;
„Bog, prijatli, naj bo vodno z vami,
Sreča pride iz njegovih rok!“

„Za življenje tam — se pripravljajte,
Bukve noč in dan odprte so!
Le nikar po meni ne jokajte,
Lahko noč, da spet se vidimo!“ —

Poslovenil Hrabroslav Pernè.

Srenja pod lipo.

Šesta nedelja.

Bilo je grdo, neprijetno vreme. Ves teden je že deževalo in tudi danes še ni odnehalo. Zbog tega so se naši sosedje sebrali v šolske izbi, kakor so se že poprej z gosp. učiteljem bili dogovorili. Ko so bili do malega vsi skupaj, reče Hrastovšek: „Radoveden sem, kaj neki nam bodo gosp. učitelj danes razkladali; s poljedelskim orodjem smo brž ko ne pri kraji in mislim, da bo danes kaj drugega moralo na vrsto priti.“ —

Učitelj, ki je ravno v šolo stopil in Hrastovška slišal, se mu nasmehne in reče: No, oče Hrastovšek, ker ste tako radovedni in zvedavi, povedati vam hočem naravnost, da se bomo danes razgovarjali o napravi ali obdelovanji zemljišče in to najpred, kako se zemlja pripravi za ozimino in potem za jaro setev.

Lipovec: No, zdaj ste jo pa zadeli, komaj sem že pričakoval, da se o tej silno važnej stvari nekoliko pogovorimo, ker po mojih mislih le od slabega ali pa od dobrega obdelovanja zemlje zavisi tudi bolji ali slabši pridelek bodi si že ozimine ali jare nasetve.

Učitelj se vsede in potem prične nekako tako-le:

Gotovo je, da mnogo leži na tèm, kako se zemlja obdela in za nasetev pripravi, kajti kolikor bolj je zemlja obdelana, toliko lepše rastline rastejo na njej, se množijo in tolikanj bolji plod donajajo. Toda gotovo ste imeli že priložnost opazovati, da na čisto enakej zemlji in pri enakem gnojilu so vendar poljski pridelki mnogokrat zelo zelo različni.

Zagrajec: Res je, da smo imeli večkrat priložnost kaj takega videti, ali zapopasti vendar ne moremo tega. Tako sem jaz na priliko svojo njivo „v ladrovici“ z našim županom vred na ravno isti dan obsejal in ravno tako dobro pognojil, kakor on, a vendar je njegova setev mnogo boljja od moje in se tudi vsaki dan lepše in bobotneje razrašča, med tem ko moja hira in se v rasti nič kaj povoljno ne obnaša. Šmencaj pri tleh! si mislim večkrat, kako je neki to, saj ste vendar obedve njivi ena pri drugej, na en dan sva sejala obadva in v gnoju menda tudi ni bilo ravno tolike razlike, a vendar je pri meni vse slabše nego pri županu.

Groga: I nu, takó le je! Bog in sreča je z županom že od nekđaj bila in mi mu je tudi nikakor ne zavidamo.

Župan: In do enake sreče vsak izmed vas prav lahko dospé. Poslušajte me le, povedati vam hočem, zakaj se na mojej njivi setev bolje sponaša nego na njivi mojega soseda. Res je namreč, da sva obadva na en dan sejala in da tudi med gnojem ni bilo nobene posebne razlike, al jaz sem svojo v prahi počivajočo njivo celih 14 dni poprej prevrnil nego moj sosed in

po tem takem tudi 14 dni poprej praho preoral in predelal, in ko so potem nastali deževni nalivi, bila je moja njiva že popolnoma obdelana in pripravljena za nasetev, a ne tako njiva mojega soseda; on je namreč mokro zemljo preoraval in po mokrem brano vlačil, iz česar sledi, da je zemlja na njegovej njivi postala emokasta in se ni primerno posušiti mogla. A zemlja na mojej njivi je imela dovolj časa, da se je lepo vlegla in spočila in tudi primerno izčistila. To je tedaj vzrok, da se moja sêtvina lepše in povoljniše razvija in razrašča nego sev mojega soseda. Zarad tega je treba, da se v prahi ležeča njiva že zgodaj, najpozneje meseca junija, zorje, potem pa v trdih brazdah ležati pusti, da se nekoliko osipne in odpočije ter za nasetev primerno godnost zadobi.

Groga: I nu, kako dolgo pa mora zemlja potem v brazdah ležati?

Učitelj: To zavisi po okoliščinah in po različnih krajevnih razmerah. Ako bi se dala ta stvar natanko določiti, bilo bi poljedelstvo potem lahka reč in drugega ne bi bilo treba, nego učiti se ga po pravilih, ki nam jih dajejo različne poljedelske knjige. Toda temu ni takó, marveč gledati je treba na zemljine lastnosti, na vremenske razmere in druge okoliščine, po kterih se najlože prevdari in spozna, kedaj je zemlja za nasetev dosti godna in pripravna. — Močna in čista zemlja je za setev poprej pripravna kakor taka, ki je pušta in polna plevla. Močna zemlja ima večo zmožnost, da zbuja primerno gorkoto, ki je rastlinskemu življenju neobhodno potrebna in zategadel se taka zemlja pri toplem vremenu tudi poprej odpočije in vleže, nego pri mrzlem. Nekoliko vlage jej vendar ne škoduje, kajti le preobilna moča dela, da zemlja omrzne in primerne godnosti ne doseže.

Hribar: Rad bi vedel, zakaj je neki potrebno, da zemlja v brazdah poleži in se vleže? Jaz mislim, ako je zemlja drugače čista in zadosti rahla, da je po tem tudi za obsejo zadosti godna in pripravna.

Učitelj: Kedar se zemlja nekoliko vleže in odpočije, še le tedaj zadobi svojo pravo notranjo moč, — svoje notranje življenje. V tem času se namreč razkrojijo ali razvežejo v zemlji se nahajajoče snovi, ki rastlinam v živež služijo, ker jih drugače rastline ne bi mogle s svojimi vlaknatimi koreninami povžiti; plevel se razraste, in ko se potem njiva v drugič preorje, se vsa enaka sodrga lahko zatara in vniči. Ako pa zemlja ne poleži, se tudi vse to zgoditi ne more; semensko zrnice pride v nepripravljeno zemljo, plevel začne bobotati, raste z drugimi rastlinami vred jemaje jim živež in prostor ter je zadržuje, da se ne mogó vspešno razvijati in rasti lepo in povoljno. — Verjemite mi tedaj, dragi sosedje, da je zelo potrebno in koristno, ako zemlja pred setvijo nekoliko poleži, da se odpočije in za nasetev pripravi, in da ravno od te priprave zavisi tudi obilnost in dobrotta žitnih pridelkov.

Groga: Radi, radi vam vse verjamemo in tudi pripoznamo, da smo dosihmal napéno ravnali s svojimi zemljišči; al od zdaj zanaprej, ko vemo, kako in zakaj, ravnali bomo drugače, in ako bomo drugače, in ako Bog da, sprevrnglo se bode naše stanje kmalu na bolje.

Učitelj: Druga silno važna potreba gledé na pripravljanje zemlje za nasetev je ta, da se zadevna zemlja vselej le o pravem času obdeluje. S tem pa ne mislim nikakor, da bi se moralo redno po pratiki ravnati, ampak menim le o pravem času, to je tedaj, ke-

dar zemlja obdelave zahteva in je za obdelovanje najbolj ugodna in pripravna. Mnogokrat se pri tem delu lahko preveč ali premalo stori, in tudi zemlja ne zahteva vsako leto enakega obdelovanja. Na vreme je treba tu še največ gledati. Lehka peščena zemlja ne potrebuje tako popolne obdelave kakor težka; močna je potrebuje zopet tolikanj bolj kakor pusta. Če je leto suho, treba je manj razorov, kakor če je vlažno al mokrotno leto in tako se ravna vse po različnih okoliščinah in po potrebi časa. Umen in spreten poljedelec bo na vse te okoliščine marljivo gledal in pazil ter se bo po njih tudi ravnal, kajti take in enake različnosti se ne dadó lahko popisati in natanko določiti, marveč vsakdo mora sam čutiti, kaj in kako je prav ali ne.

Kolar: No, tega bi pa zopet nikoli ne bil mislil, da je pri obdelovanju zemlje toliko pomislika in resnega prevdarka treba!

Učitelj: A vendar si ni treba pri vsem tem ravno toliko glave ubijati, kakor se to znabiti marsikomu vidi in dozdeva, kajti ta reč ni tako težavna, marveč je popolnoma naravna, kakor boste kmalo videli in spoznali.

Govorili smo, da mora zemlja nekaj časa poležati, da zadobi primerno godnost, ki je za uspešno razvijanje rastlin neobhodno potrebna. Kedar je suho leto, tedaj potrebuje njiva dalj časa, da se izčisti in postane godna za obsetev; v tem primerljivi je ni treba tolikokrat preoravati, ker je čas zato prekratek, pa tudi večkratno preoravanje zemljinega poležanja ne namestuje. Ravno, to velja tudi pri pustej in lahkejši zemlji, ker je njena notranja tvornost slabša in zategadel potrebuje dalj časa, da razvije svoje notranje životvorne moči. Zadosti je tedaj, če se njive v teh primerljivi za prezimovanje le trikrat preorajo in to po tem-le redu: Najpred se orje celina, čez nekaj časa, ko se prikaže plevel, se preorje v drugič in naposled se orje za nasetev. S tem se ne prihrani le mnogo časa, marveč je tudi pomniti treba, da je prevečkratno oranje njivam čestokrat na škodo, ktere ne poravna noben pozni nasad več, kajti preveč dobrega je nevarno in škodljivo. Nekteri kmetovalci orjejo neprestano ter mislijo, da bodo Bog vé kaj dobrega s tem dosegli, in če se jim potem setev ne sponese, kdo drugi je kriv nego ljubi Bog? Tega pa ne pomislijo, da so ravno s preobilnim oranjem vse pokvarili in skazili. Ako se zemlji ne pripusti toliko časa, da bi se vlegla in spočila, bo tudi njena rodovitnost le kaj malo zdala. O pravem času naj se orje, preorava in brani: to je ona kmetijska umetnost, od ktere zavisi največ koristi. Zarad tega pa je brana glavno orodje, ktero je treba večkrat rabiti, kajti ona dela, da se zemlja poprej vleže in vgodí.

(Konec VI. nedelje prihodnjic.)

Krtov pogreb.

Solnee je že zahajalo, le rumena zarja je še rumenila modro obnehje. Počasi se prehajam v večernem mračnji po polji. Že je ponehala soparčna vročina poletnega dneva. Hladni veteri je pihljal in se upiral v že dozorela žita, da so gnala valove, ko stojela voda, kedar tresčiš kamen va-njo. Z zrujem napoljeno klasje rženo je tehtalo proti tлом, in zlata pšenica je

še bolj priklanjala svoje resaste glavice. Čudé se modrosti božjej, ki dela, da eno samo zrno stoterni sad rodi, ki je človeku za živež potreben, stopam po meji prek žita dalje, kar mi pribrenči hrošec v obraz s tako silo, da pade od obraza brž na tla. Ozrem se za živalico in glej, mrtev krt leži na fleh pred mano in več ko petdeset majhnih zelenočrnkastih in svitlih hrošcev lazi po mrtvem že smrdečem truplu. Eni ga gledajo, eni lazijo pod-enj in ga spodrivajo, da se ziblje simtertje, eni pa ga grizejo in ščipljejo, da kosoma leti dlaka od njega. Med tem, ko opazujem mrgolečo žival, pobrenka mi prek ušes hrošec z debelejim glasom od prvega. Glavo dvignem, da bi ga videl, pa v tem se je že spustil na tla. Ogledam ga, ko lazi po mrtvem krtu. Bil je večí od prvih in po životu rumenkasto pasast. Kamor je sedel, dvignilo se je več ko deset družih in odleteli so. Malo časa, pa prifrči še drugi rumenopasec, kmalo še tretji in četrti, peti in šesti. Vselej pa, ko je sedel na krta kak rumenopasec, odletelo je celo kopico črnozelencev. — Ti se kregajo, mislim si in radovedno pričakujem, kaj se ima s krtom zgoditi.

Zdaj pričnó rumenopasci svoje delo. Zlezejo pod truplo mrtvega krta. Nekaj časa se maje in premiče. Kar se prikažejo hrošci izpod njega, opirajo se na trdne nožice in vzdigujejo krta s tako silo, da se jamé valiti. Kmalo je bil z meje na njivi, kjer je meča prst. Tu se poskrijejo rumenopasasti hrošci zopet pod mrtevca, ki se jame zopet premikati simtertje, okoli in okoli pa se praši rahla prst izpod njega. Dalje sem gledal, bolj se je pogrezoval krt v zemljo, in več prsti so izrili hrošci izpod smrdečega trupla.

Rad bi bil še dalje opazoval krtov pokop, pa že se je bila noč postorila. Ko pridem družega dne tje, ni bilo več krta na tvoríši. Kraj pa, kjer je ležal včeraj, bil sem si dobro zapomnil; prašna prst je bila danes tamkaj. Kaj, ko bi bil krt zagreben? Poberem količek na njivi in škrbnem ž njim v rahlo prst. Količ se mi vdere malo v zemljo. Škrbnem v drugo, v tretjo, potem prebrskam prst še z roko, krta pa ne najdem. Čudno se mi zdí, kam bi bil zginil od sinoči.

Potipljem še enkrat v jamico; nikakor ne, krta ni več noter, le trdo hrastovo skorjo ošlatam na dnu. Pa krt mora tudi nekje biti, nocoj to noč ga vsaj niso pozobali še hrošci, mislim in se ozrem krog sebe. Lej no, tu-le bo! Za malo ped od prvega tvoríšča vidim še eno, ravno tako. Drobná, rahla prst, kakoršna je bila na prvem tvoríši. Poskusim še tu. Sunem s količkom va-nj — globoko se mi vdere v zemljo. Kopljem in kopljem, kar se mi privali izgubljeni krt iz jamice, rumenopasasti hrošci pa se skušajo, kateri bi se prvi zaril v mehko prst. Ta žival ne more prenašati solčnih žarkov, še dnevne svetlobe ne, ampak le po noči hodi ropat.

Zdaj mi je bilo vse znano. Ti čudna, skor pametna živalica! Kopala je jamo za krta, pa v prvem kotličí jej ne pripusti hrastova skorja, da bi mogla dovršiti svoje delo. Mora tedaj še enkrat krta prevaliti, kjer jej je bil ugodniši kraj za pokop.

Ti hrošci tako zasuvajo krte, miši, topirje in enake nečedno poginjene živali, potlej pa zró meso smrdljivih trupel in ležejo jajčice va-nje, zato da imajo mladiči brž živež, ko se izležejo.

Lej si človek! kdo bi mislil, da nam tudi majhni in nevidljivi hrošci koristijo! Kdo bi verjel, da taka

živalica spravlja smrdljive krte, miši in take živali pod zemljo, ki so poginile in čist zrak kužijo! Pa tako je.

Ali nam ni tedaj tudi vsak komar, vsaka mušica in vsak pajček na korist? Gotovo, le da ne vemo, kako. Bog je svet res modro vstvaril!

J. O. s Podgorja.

Kako se ljudje po svetu pozdravljajo.

Mi Slovenci se gotovo prištevamo tistim narodom, ki imajo najlepše šege in navade, s katerimi drug družega nagovarjamo, kedar se srečujemo. Poleg navadnih pozdravov pa tudi klobuk ali pa kapo z glave potezamo, kedar koga srečamo, posebno če mu hočemo čast skazati.

Niso pa po vsem svetu enake šege in navade, kakoršne so pri nas na Slovenskem. Mikalo bo torej gotovo marsikterega, ki še ni ničesa slišal o tujih navadah in jih ne pozna, da izve, kako se ljudje po svetu pozdravljajo.

Laponci se s hrbiti skup vstavijo, pripognejo se naspred in skušajo eden drugega s srednjim delom života iz ravnoteže spraviti; kdor to najbolje zna, tisti drugemu največjo čast skaže.

Grönlandci si nose ribljejo, kedar se srečajo. —

Eskimojci se menda sramujejo, obličje pokazati, torej vržejo, kedar se srečajo, obleko čez glavo. —

Nifonezi pokleknejo pri srečanju na tla, in drkajo na kolenih eden mimo drugega. Če pri njih imeniten mož podložnega sreča, pade podložni na kolena, in s čelom tako dolgo na zemljo trka, da uni odide. —

V Jesi, kjer so ljudje bolj mlačne krvi, kakor v Nifonu, napravi se tistemu, kateri se sreča, prostor tako, da se pozdravlavec na zemljo vsede, uni pa ravno tó stori; in le zarobljen človek se dalje podá; priljuden pa ostane na sedežu, zatorej ima leto ondi 80 tednov, ker se jih 28 na posedanje račun! —

Papuas-Zamorci v znotranjem otoku „Borneo“ pa se pozdravljajo najbolj korenjaško. Ti namreč hité, kedar eden družega sreča, kot divji kozli eden nad drugega, butajo in trkajo z glavami tako dolgo skupaj, da eden ali drugi omedli, in na pol mrtev na zemljo telebi.

A. Jurinec.

Domača zdravila za živino.

Vsak gospodar mora skrbeti, da si svojo ljubo živinico zdravo ohrani. Ali nekatere bolezni se pritepó nenadoma, in gospodar si ne vé ne pomagati, ne svetovati. Takrat je treba učenega živinozdravnika nemudoma poklicati, da on bolno živino ozdravlja. Nikoli pa in nikdar naj se kak konjederec ali sleparski mažáč ne pokliče.

Kedar kužna bolezen razsaja, mora se tudi kantski gosposki naznaniti, da tudi ona svojo dolžnost stori. Med tem se pa bolno živiníce od drugih ločí, da še zdrava živina ne zbolí.

Sploh se naj v vsaki bolezni živinozdravnik pokliče, kedar si sam gospodar pomagati ne zna. Vendar naj ima vsak gospodar nekaj domačih zdravil pri rokah,

da si hitro pomagati more. Tu bomo nektera zdravila našteji zoper marsiktere živinske bolezni.

Zoper vetrove ali grizenje. Zoper vetre so gomilice ali koper najboljša pomoč. Rastejo pa po vrtilih in njivah, in se meseca avgusta pri subem vremenu naberó, v senci dobro posušijo in za prihodnjo potrebo tudi za ljudi prihranijo. Kedar jih je treba, dá se večí živali 2 do 3 lote, manjši pa 1 do 3 kvintelce tako-le: Več ali manj kakor je bilo rečeno, se kopra dene v posodo; v to se polič vrelega kropa vlije, in se pusti po tem pol ure stati, da se ohladi; ohlajeni čaj se živali v gobec vlije.

Za bolne in otekle noge. Zoper to bolezen je koristen senen drob, ki se po volji pod sladkim senom dobi. Ta naj se skuba ali pa s kropom spari, v kak škaf vlije, in pod vamp živini postavi. Bolno živino je treba z rjuho odeti, da vsa gorkota v žival puhti, ali vsaj v tisti kraj, kjer je zdravila treba. Tudi je dobro živali s tako vodo otekle noge in rane vmivati.

Za prehlajenje. Če se je živina prenašlo shladila, je bezgov cvet dobra pomoč. Bezgov cvet se natrga ali nareže meseca junija, ko najlepše cvete; dobro ga je treba posušiti, in v sili se ravno tako pripravi in rabi, kakor koper ali gomilica. Čaj se namreč prehlajeni živini v gobec vlije, da se potem zopet poti.

Kužna smolika. Ta huda bolezen konje in ovce napada. Pri smrkovih konjih in ovcah so dobra pomoč brinjeve ali smolove jagode. Te se v jeseni naberó in dobro posušijo. O potrebi se večí živini 4 lote, mali pa 1 lot stolčnega brinja z otrobmi, ali pa z ovsom pojesti dá. (Dalje prih.)

Zastavice.

55. Pravil je sam po smrti, da je umrl.

56. V vodi, zemlji in ognji je, le v zraku se ne nahaja.

57. Koliko jabelk moreš na tešče snesti?

58. Mati me je rodila, pa rodil bom tudi jaz mater

59. Živel je silno strašen hudobnež, ki je četrti del ljudi na svetu pomoril.

Vganjka zastavic v 20. listu: 53. sito, skozi katero se moka seje; — 54. vol (noge, oči, ušesa, rogova, rep).

Smešnice.

Boječ konj. Neki kmet pelje svojega konja v mesto na somenj hoteč ga prodati. Pride gospodič, kteremu se konj dopada in popraša kmeta: „Ali je Vaš konj kaj boječ?“ — „Še malo ne“, odgovori mu kmet, „že čez leto in dan sam v hlevu prenočuje!“ —

Pet elementov V nekež selskej šoli je vprašal učitelj dečka: „Koliko je elementov?“ — „Pet“, odgovori mu deček. — „Pet“ zaupije učitelj ves začuden, „no, imenuj jih!“ — Deček na to: „zemlja, zrak, voda, ogenj in vino!“ — „Vino je element?“ vpraša učitelj jezen. „Da“, odvrne mu deček srčno, „ker vi, gospod učitelj, rekli ste vže mnogokrat, da je vino vaš element.“ —

Ogled po svetu.

Z bojišča v Dalmaciji še zmerom ni nič prida novic. Najzadnja vest se celo glasi, da je general Auersperg ustavil daljše premikanje proti Krivoščiji ter armado posadil na pobrezje kotorsko. Dalje se bere v taistem sporočilu: „Vojska se trudi zastoj in je nemogoče vse njeno delo“. Črnogorci so razdraženi. Bati se je, da ne bi udarili v turško Albanijo. — Iz tega je jasno, da je bilo dozdanje prelivanje krvi brez vsega uspeha. „Sl. N.“ piše dalje o tem: Bokelji rajši umrjé, nego da bi se podali in kedar se umaknejo v svoje skaline, ni vojski mogoče do njih priti. Kako lahko bi se bil od kraja mir storil! Zdaj ko vojska že stane nad 4 milijone in mnogo hrabrih vojakov, ki so padli, ko je 500 hiš zapaljenih, mnogo upornikov obešenih: zdaj so Bokelji razdraženi in težko jih bo pomiriti, tudi če se jim več dá, kakor so tirjali, predno so zgrabili za orožje. —

17. dan nov. torej se je slovesno odprl sueški kanal (ali vodotok, pretok, prekop). Ker smo ga že večkrat v mislih imeli, moramo tistim bralcem, ki nimajo posebne natančnosti o tem, nekaj več povedati o njem zdaj, ko je po večem dodelan. Imé ima od mestica Suec, ki stoji tik rudečega ali krvavega morja ter šteje okoli 2000 prebivalcev. Med rudečim in sredi dozemskim morjem je kos zemlje, imenovan sueška zemška ožina, ki veže Azijo z Afriko. To ožino so zdaj prekopali, blizu 18 milj na dalječ; tako da se Azija več ne drži Afrike, ampak sredozemsko morje se je sprijelo z rudečim. Tako je morska pot v izhodno Indijo, v Kino, Japan itd. zdaj skorej za polovico krajša, ker se ni treba krog Afrike voziti. Zato je zelo važen in pomenljiv prekop sueške ožine, ne le v kupiškem, ampak tudi še v marsikterem drugem oziru. Napéno pa bi bilo misliti, da je delo popolnoma dovršeno. Treba bo še mnogo posla in pri vsem tem je po mislih nekterih izvedencev mogoče, da se vodotok ne obnese dobro. Znamci bojo o tem več vedeli ko mi. Sicer pa nekteri trdé, da je pred silno davnim časom bil ta kanal, pa se je zasul; drugi menijo, da so ga hoteli narediti, pa ga niso izdelali. Nj. v. cesar, ki je tudi bil pri tej svečanosti, podal se je 25. nov. iz Egipta nazaj proti Evropi in pravijo, da 2. ali 3. dec. dojde v Trst, kjer ga bo cesarica pričakovala. Potem cesarica neki pojde naprej v Rim obiskat svoje sestre, nekdanje kraljice napolitanske.

Državni zbor dunajski pravijo da se snide 11. dan dec. Prestolni govor blezo izdeluje minister Hasner. Z direktnimi ali neposrednimi volitvami pa ne bo nič še zdaj tako brž, ministri se morajo pred s poslanci dogovoriti, potem še le jih denejo na sprednji konec.

O spremembi v ministerstvu se je spet govorilo, kedaj pa bo kaj, bodemo še le doživeli. Tudi nekaj novih deželnih glavarjev je treba, in menda se naznanijo in umesté, ko se cesar povrne na Dunaj.

Nemško. Nekaj časa je kazalo, kakor bi se Rusija prav srčno hotela sprijazniti s Prusijo. Zdaj pa spet nasprotna sapa piše in Rusija se neki obrača proti Franciji.

Francosko. Za gotovo se pripoveduje, da se ruski in francoski cesar snideta v Nici. Nekteri tudi že hočejo vedeti, da se naš cesar vabi k temu

shodu. — Volitve na Francoskem so dokončane, zmagali so republikanci.

Laško. Najvažniša prigodba na laškej zemlji je občni cerkveni zbor v Rimu, sklican po Piji IX., ki se že shaja in se kmalo slovesno odpre. — V Viktor Emanuelovem kraljestvu bojo neki kmalo spet novi ministri.

Špansko. Spet se nekako tako vije, da menda ne bo nič z vojvodom iz Genua, da bi prišel na Špansko za kralja.

Romunsko. Te dni se je domú vrnil knez Karol in je potovaje našel družico, s katero ga je v Bukareštu župan poročil.

Turčija in Egipt. Sultan iz Carigrada in namestni kralj egiptovski se kaj pisano gledata. Zdaj ko je končana sueška slovesnost, brž ko ne se kaj vname med njima. Ali kaj, ko ima Turek v Aziji zadrege. Pri Bagdadu se puntajo zoper njega in neki z dobrim vspehom.

Katoliško - ustavno društvo v Celovcu.

Kakor je drugod nastalo že več enacih društev, tako se je pod zgornjim naslovom osnovalo ljudsko društvo tudi v Celovcu. Hvalni namen mu je, da pospešuje osebno občevanje družinskih krogov, pa da brani in pospešuje katoliške interese (koristi) v cerkvenem, državnem in družinskem obziru. Da dosežejo ta namen, bojo se društveniki zbirali h kratkočasnim pogovorom in zabavam, imeli bojo podučne govore in vzajemno posvetovanje, za berilo pa jim bojo časopisi in knjige podučnega in zabavnega obsega. Odprlo se je društvo 23. novembra zvečer, ho je načelnik začasnega odbora, gosp. korar Wallner, pozdravil zbrane z izvrstnim govorom, ter jim razložil, kako potrebno je, da se ustanovi katoliško društvo. Že prvi večer je bilo zbranih okoli 200 mož iz vsakovrstnih stanov in od raznih strani, in izmed teh se jih je 135 že za ude vpisalo. V odbor so izvoljeni naslednji gospodje (po abecednem redu): Prof. And. Einšpieler, stotnik Gerlachner, Pet. Merlin, kontrolor Schneider, bukvovez Spranger, mestni kaplan Thalhammer, grof Wagensperg, krojač Waldnig in korar Wallner; namestovalci so: bukvovez Brugger, faktor Gauster, rudar L. Pretner in pek Rader. Govorilo je ta večer še več gospodov, vsi z živo pohvalo. Nazadnje je načelnik korar Wallner še enkrat poprijel besedo ter pričujočim sporočil presrčno pozdravljanje od nj. m. krškega kneza in škofa, katerim je žal, da se ne morejo osebno vdeležiti zbora, ker že jutri odidejo v Rim. Priporočivši društvo pričujočim v varstvo in skrb je gosp. korar končal z živiovklici na papeža in cesarja, kar je vsa množica navdušena sprejela. Omeniti moramo še, da doneski posamnih udov so majhni: celovski prinašajo 10 kr., vunanji pa 5 kr. na mesec. Vse drugo je prostovoljno. — Tako se je to društvo pričelo s sijajnim začetkom, da človek največjih nad ne bi bil lepšega mogel pričakovati. Bog daj srečo!

Razne novice.

Družnikom družbe sv. Mohora. Za leto 1869. so knjige razposlane na vse strani. Po neki pomoti nam knjig pomanjkuje; ta pomota se ravno preiskuje in uravnjuje. Kakor hitro se zgubljene knjige najdejo, pošljemo jih tistim družnikom, ki jih niso še dobili in se zanje v Celovcu pri odboru oglasili. Prosimo za kratko potrpljenje!

Knez in škof dr. V. Viery se je 24. dan nov. podal k občenemu cerkvenemu zboru v Rim.

S. Jenkotov spominek. Izrekla se je od mnogih strani želja, naj se postavi našemu v pesmih nemrlemu S. Jenku dostojen spominek. Obljubilo se je v ta namen od nekterih domorodcev že blizo 150 gl. Da bi se pa ta stvar v redu obravnavala, osnoval se je tu v Kranji poseben odbor, obstoječ iz 7 udov, ki bode prejemal denar in skrbel, da se napravi pesniku lep spominek. Naj se tedaj blagovoli pošiljati podpisnemu odboru vsak donesek, o katerem se bo od časa do časa v časnikih polagal račun. — Rojaki! vsak narod časti in spoštuje svoje pesnike in če tudi se jih spominja še le po smrti, vendar kaže s tem, da se zavéda svoje narodnosti, in da mu bije vneto srce za domovino. Zložimo tedaj vsaki po svoji zmožnosti, za spominek, ki bode še poznim našim vnukom zaznamoval kraj, kjer počiva pesnik, ki je zapel: „Naprej zastava Slave!“

V Kranji, 20. novembra 1869.

V odborovem imenu:

Dr. V. Prevec, predsednik.

D. Šavnik, tajnik. F. Sajovic, blagajnik.

Monsignore Luka Jeran je na više dovoljenje popustil postirstvo, da more s tem večim vspedom vredovati „Zgodnjo Danico“.

Cvetnik slovenske slovesnosti. Berilo za više gimnazije in realke. Založil E. Liegel v Celovcu 1870. Ta v 2. natisu popolnoma predeiana knjiga Janežičeva je prišla v tretjem natisu na svetlo.

Stritarjeve ali Miran Borisove pesmi so tudi zagledale beli dan. Upamo, da kmalo priromajo v Celovec.

Opombice zastran občnega cerkvenega zbora v Rimu l. 1869. Spisal dr. Ladislav Gregorec. Gorko priporočamo to knjižico ljudstvu, da se podučí, kaj pomeni prihodnji cerkveni zbor.

Slovenski tabori, spisal dr. Vošnjak. Kakor ima ravno omenjena knjižica verski, tako ima ta narodni pomen, naj jo ljudstvo marljivo prebira.

Peabody †. Milijonar Peabody, o katerem smo nedavno govorili, je te dni umrl v 74. letu svojega življenja.

Nové čitalnice. 24. okt. se je odprla narodna čitalnica v Pasjej vasi, 1. nov. pa v Pulji.

Slovensko dramatično društvo v Ljubljani. To društvo je 21. dan p. m. v ljubljanskem gledišči imelo svojo drugo predstavo, ki je bila sijajna. Gledišče je bilo natlačeno polno in igralci so svoje naloge izvrševali tako, da bi čast delali vsakemu odru.

„Slovenija“. Slovenski študentje na dunajskem vseučilišči imajo društvo pod imenom „Slovenija“, ki šteje že 80 članov.

Sultan našemu cesarju. Turški sultan je 12 lepib arabskih kónj podaril našemu cesarju. Srečno so se pripeljali na Dunaj.

Oglasnik.

Dobrodki

za Janežičev spominek.

	gold.	kr.
Prenesek iz lista štev. 20	81	—
darovali so na dalje gospodje:		
17. Franc Ogradi, vikar v Celji	5	—
18. Franc Sorcič, stolni dekan v Mariboru	5	—
19. Učenc Janežičev	—	50
20. O. Herman Venedig, profesor	1	—
21. Šimen Štokl, fajmošter v št. Jurji	2	—
22. Franc Centrih, kaplan v št. Janzu	1	—
23. Mijo Novak, mirovnik v Zagrebu	2	—
24. Ferdinand Kosmač, c. k. profesor v Celovcu	3	—
25. J. Polanec, profesor v Mariboru	1	—
26. E. Morič, učenec	—	50
27. Neimenovan	1	—
28. Ivan Tomšič, c. k. učitelj v Ljubljani	3	—
29. Neimenovan (v 5 obrokih 50 gl.) za letos	10	—
30. Jozef Katnik, učitelj v Kapli	1	—
31. Luka Vrabl, kmet v Svetnej vasi	1	—
32. Janez Singer, kmet v Kapli	1	—
33. Andrej Wieser, stolni kaplan v Celovcu	2	—
34. Franc Rup, kaplan v Tinjah	3	—
(Dalje prihodnjic)		
Skupnina	124 gl.	—
V Celovcu 25. novembra 1869.		O d b o r .

Žitna cena.

V Gorici pokaznaniku, drugej povsod po merniku prerajtana.

Ime žita	V Celovcu		V Ljubljani		V Mariboru		V Varazdinu		V Gorici	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Pšenica	4	64	5	—	4	70	4	20	2	50
Rez	3	4	2	90	3	—	3	—	—	—
Jecmen	3	30	2	60	2	95	2	30	1	70
Ajda	3	31	2	80	2	90	2	70	1	30
Tursica	2	74	3	—	2	80	2	40	1	48
Proso (Pšeno)	3	98	2	70	2	90	2	70	—	—
Oves	—	—	1	80	1	90	1	85	1	12
Krompir	—	—	—	—	1	10	1	20	—	—
Fizol	3	83	—	—	—	—	—	—	2	—

Kurzi na Dunaji 29. novembra.

5%, metalike . . . . . 59 gld. 57 kr. Nadavek na srebro 122 gld. 75 kr.
Národno posejilo 69 „ — „ Cekini . . . . . 5 „ 88 „

Loterijne srečke.

V Gradcu . . . . . 20. novembra 1869: 15, 66, 42, 17, 53
Na Dunaju . . . . . 20. „ 1869: 2, 17, 75, 20, 4
V Trstu . . . . . 27. „ 1869: 63, 58, 57, 40, 10
V Lincu . . . . . 27. „ 1869: 48, 20, 39, 49, 75

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaju bo 4. decembra, v Trstu in v Lincu 11. decembra.